

MAHARASHTRA NURSING COUNCIL, MUMBAI
EXAMINATION IN REVISED GENERAL NURSING AND MIDWIFERY
FIRST YEAR (NEW COURSE) PAPER-II

BEHAVIOURAL SCIENCES

(Including Psychology, Sociology)

TUESDAY, 4TH JUNE 2013

(TIME : 9-00 A.M. to 12-00 NOON)

(TOTAL MARKS : 75)

1. Answer to each SECTION must be written in a SEPARATE ANSWER BOOK.
2. The Candidate must write his / her Seat Number in ENGLISH.
3. Write each question on New Page.

Marks

1. (a) Select the most appropriate answer from the following :— (05)
- (i) Psycho-analytic theory is developed by .....
(a) Dr. Bhatia (b) Dr. Kumaria
(c) Sigmand Freud (d) Dr. James.
- (ii) ..... is important means of social control
(a) Religion (b) Reservation
(c) Violence (d) Unity.
- (iii) Imitation and sympathy is a ..... motive.
(a) Physical (b) Social
(c) Psychological (d) Spiritual
- (iv) ..... is a Mental Mechanism that causes forgetting of unpleasant and painful events.
(a) Identification (b) Repression
(c) Compensation (d) Day dreaming.
- (v) ..... is very essential for the development of a skill.
(a) Needs (b) Emotion
(c) Practice (d) Attitude.
- (b) Match the following :— (05)
Group 'A'	Group 'B'
(i) Family	(a) Grampanchayat
(ii) Sarpanch	(b) Agency for socialization
(iii) Hierarchy of needs	(c) Free thinking
(iv) Day Dreaming	(d) Abraham Maslow
(v) Father of Psychology	(e) William Width.
- (c) State **True** or **False** :— (05)
- (i) Modification or variation in any aspect of social process is called as dissociative process.
- (ii) Red cross society is non political international humanitarian organization devoted to the services of humanity.
- (iii) Dying patient shows reactions in the five stages like Denial, Anger, Bargaining, Depression and Acceptance.
- (iv) Unconsciously forgetting unpleasant experiences is called as 'Regression'.
- (v) False perception in presence of stimuli is called as delusion.

[Turn over

2. Write short notes on (any **three**):—

15

- (a) Unemployment in India.
- (b) Characteristics of mentally healthy person
- (c) Juvenile Delinquency
- (d) Nurse-Patient relationship
- (e) 'Maslow's Hierarchy of needs.

3. Give reasons on the following (any **five**) :—

15

- (a) A Nurse must be a well adjusted person.
- (b) Culture plays an important Role in civilization.
- (c) Man cannot exist in isolation permanently.
- (d) Good pleasant emotions contribute to good health.
- (e) Accurate observation is very important for Nurses.
- (f) Body and Mind are two sides of a coin.

4. During your school visit teacher has reported that 12 years old Mahima is not behaving properly, she has become rebellious, gives back answers, her marks in unit test are less, keeps herself engaged in reading some Story Book (Answer the following) :—

- (a) Define learning. (02)
- (b) Explain modes of learning. (05)
- (c) Write various factors that influence learning. (05)
- (d) What advice will you give to Miss Mahima and her family members regarding importance of learning? (03)

OR

Answer the following questions :—

- (a) Write in brief about social problems of women and children. (05)
- (b) Differentiate between Government Organization and Private Organization. (03)
- (c) Write the various needs of every individual. (04)
- (d) What is sound pollution? What are the effect of sound pollution on health? How will you control it? (03)

5. Answer the following questions :—

- (a) What is attitude? (02)
- (b) Write the process of development of attitude. (04)
- (c) Write the process of change of attitude. (04)
- (d) Write the importance of attitude in Nursing. (05)

OR

Answer the following questions :—

- (a) What is frustration? (02)
- (b) List the sources of frustration. (05)
- (c) What is mental conflict? (03)
- (d) List the types of conflict. (05)

महाराष्ट्र परिचर्या परिषद, मुंबई
सुधारित जनरल नर्सिंग आणि मिडवायफरी
प्रथम वर्ष परीक्षा (नवीन अभ्यासक्रम) पेपर - २

बिहेव्हियरल सायन्स

(मानसशास्त्र व समाजशास्त्रासहित)

मंगळवार, दिनांक ४ जून २०१३

(वेळ : सकाळी ९-०० ते दुपारी १२-००)

(एकूण गुण — ७५)

१. उमेदवाराने तिचा/त्याचा आसन क्रमांक इंग्रजीमध्ये लिहावा.
२. मराठी भाषेतील भाषांतरातील अडचणीसाठी इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका अंतिम राहिल.
३. प्रत्येक प्रश्न नवीन पानावर लिहावा.

गुण

(०५)

१. खालीलपैकी योग्य तो पर्याय निवडा :—

(१) सायको ऑनलायटिक थेअरी यांनी मांडली .....

- (अ) डॉ. भाटीया (ब) डॉ. कुमारीआ
(क) सिंगमंड फ्राईड (ड) डॉ. जेम्स

(२) सामाजिक नियंत्रणासाठी ..... हे महत्त्वाचे आहे.

- (अ) धर्म (ब) राखीव (क) दंगल (ड) एकता

(३) अनुकरण व सहानुभूती ही ..... प्रेरणा आहे.

- (अ) शारीरिक (ब) सामाजिक (क) मानसिक (ड) आत्मिक

(४) आपल्याला न आवडणाऱ्या आणि दुःखदायक घटना विसरणे ही ..... मानसिक प्रक्रिया आहे.

- (अ) अभिज्ञान (ब) निग्रह
(क) सराव (ड) दिवास्वप्न

(५) कौशल्य विकासासाठी ..... फार आवश्यक आहे.

- (अ) गरज (ब) भावना (क) सराव (ड) वृत्ती.

(०५)

(ब) जोड्या लावा :—

‘अ’ गट

- (१) कुटुंब
(२) सरपंच
(३) गरजांची प्रधानता
(४) दिवास्वप्न
(५) मानसशास्त्राचे जनक

‘ब’ गट

- (अ) ग्रामपंचायत
(ब) सामाजिकीकरण संस्था
(क) मुक्त विचारसरणी
(ड) अब्राहम मास्लो
(इ) विल्यम बुडथ

(क) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा :—

(१) सामाजिक प्रक्रियेतील कोणताही बदल किंवा सुधारणेला ‘विघटनात्मक कृती’ असे म्हणतात.

(२) रेड क्रॉस सोसायटी ही आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचा संबंध नसलेली मानवी सेवेला बाहून घेतलेली मानवतावादी संघटना आहे.

(३) मरणाऱ्या व्यक्ती पुढीलप्रमाणे वेगवेगळ्या पाच प्रकारच्या प्रतिक्रिया दाखवते, नाकारणे, राग, सौदेबाजी, वैफल्य आणि स्वीकारणे.

(४) दुःखद अनुभव नकळत विसरण्याच्या क्रियेला ‘प्रतिगमन’ असे म्हणतात.

(५) उत्तेजक हजर असताना होणाऱ्या खोट्या आकलनाला भ्रम/भास असे म्हणतात.

(०५)

[उलटून पहा]

२. खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टिपा लिहा — (१५)

- (अ) भारतातील बेरोजगारी
- (ब) मानसिक निरोगी व्यक्तीची वैशिष्ट्ये
- (क) ज्युवेनाईल डेलिक्वीनसी
- (ड) रूग्ण-परिचारिका यांचे नातेसंबंध
- (इ) मास्लो हायआरकी गरजा

(१५)

३. शास्त्रीय कारणे द्या (कोणतेही पाच) : —

- (अ) परिचारिका ही सर्वांशी सर्वतोपरी मिळते जुळते करून घेणारी व्यक्ती हवी.
- (ब) सामाजिकीकरणामध्ये संस्कृती महत्त्वाची भूमिका निभावते.
- (क) मनुष्य कायमचा एकटा राहू शकत नाही.
- (ड) आरोग्य चांगले राखण्यासाठी चांगल्या व आनंददायी भावना मदत करतात.
- (इ) अचुक निरीक्षण हे परिचारिकेच्या दृष्टीने महत्त्वपूर्ण आहे.
- (फ) मन आणि शरीर ह्या नाण्याच्या दोन बाजू आहेत.

४. तुमच्या शाळाभेटीच्यावेळी वर्गशिक्षकाने १२ वर्षांच्या महिमाच्या वर्तणुकीबाबत अहवाल दिला की तिची वर्तणुक बरोबर नाही. ती हट्टी झाली आहे व उलट उत्तर देते. युनिट टेस्टमध्ये तिला कमी गुण आहेत आणि ती गोष्टीची पुस्तके वाचण्यात स्वतःला गुंतवून ठेवते या आधारे प्रश्नांची उत्तरे द्या : —

- (अ) 'शिकणे' व्याख्या लिहा. (०२)
- (ब) शिकण्याचे प्रकार स्पष्ट करा. (०५)
- (क) शिकण्यावर परिणाम करणारे विविध घटक लिहा. (०५)
- (ड) कु. महिमाला व कुटुंबाला तुम्ही शिकण्याच्या महत्त्वाबाबत काय सल्ला द्याल ? (०३)

किंवा

खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या : —

- (अ) स्त्रिया व बालकांमधील सामाजिक समस्याबद्दल लिहा. (०५)
- (ब) सरकारी व खाजगी संस्थांमधील फरक स्पष्ट करा. (०३)
- (क) प्रत्येक व्यक्तीच्या गरजा काय असतात ते लिहा. (०४)
- (ड) ध्वनी प्रदुषण म्हणजे काय ? ध्वनीप्रदुषणाचा आरोग्यावर काय परिणाम होतो ? ध्वनीप्रदुषणाचा प्रतिबंध कसा कराल ? (०३)

५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा : —

- (अ) अभिवृत्ती म्हणजे काय ? (०२)
- (ब) अभिवृत्ती विकास प्रक्रियेबाबत सविस्तर लिहा. (०४)
- (क) अभिवृत्तीत बदल होणाऱ्या प्रक्रियेबाबत सविस्तर लिहा. (०४)
- (ड) परिचर्यामध्ये अभिवृत्तीचे महत्त्व लिहा. (०५)

किंवा

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा : —

- (अ) वैफल्य म्हणजे काय ? (०२)
- (ब) वैफल्याची विविध कारणे लिहा. (०५)
- (क) मनोसंघर्ष म्हणजे काय ? (०३)
- (ड) संघर्षाचे प्रकार लिहा. (०५)

MAHARASHTRA NURSING COUNCIL, MUMBAI

EXAMINATION IN REVISED GENERAL NURSING AND MIDWIFERY FIRST YEAR (NEW COURSE) PAPER-II

BEHAVIOURAL SCIENCE (Including Psychology, Sociology)

WEDNESDAY, 3RD JUNE 2015

[TIME : 10-00 A.M. to 1-00 P.M.]

(TOTAL MARKS - 75)

1. The Candidate must write his/her Seat Number in **ENGLISH**.
2. Please note that the question paper-set in **ENGLISH** version is final for any doubt in **MARATHI** paper.
3. Write each question on **NEW** Page.

Marks

1. (A) Select the most appropriate words from the following and complete the statement :— (05)

(1) Indian Major Occupation is .....

- (a) Poultry (b) Fishery
(c) Handicraft (d) Agriculture.

(2) ..... is Important means of Social Control.

- (a) Religion (b) Unity
(c) Violence (d) Reservation.

(3) All are Biological drives except .....

- (a) Hunger (b) Respiration
(c) Thurst (d) Self-actualization.

(4) Laws of learning are given by .....

- (a) Binet (b) Thorndike
(c) Sigmon fraud (d) Simon.

(5) The most Important characteristic of human being is their capacity to .....

- (a) Learn and understand (b) grow
(c) Fight (d) Migrate.

(B) Match the following pairs :—

(05)

'A' Group

- (1) Father of Sociology
- (2) Family.
- (3) Juvenile Delinquency
- (4) Thinking
- (5) Culture

'B' Group

- (a) Remand Home 3
- (b) Cognitive Process 4
- (c) Indian Society 25
- (d) Agust Comte 1
- (e) Agency for Socialization 82

[Turn over

(05)

(C) State whether **true or false** :—

(1) Nurses should not understand the drives and motives of her patient. ✗

(2) Dowry is not a Social problem. ✗

(3) Emotion is strong motive. ✓

(4) Maslow's Need theory say's that Self-esteem is basic drive. ✓

(5) Family budgeting is done on the basis of Eagle's Law, ✓

(15)

2. Write short notes (any **three**) :—

(a) Habit

(b) Family Budget

(c) Porsonality

(d) Defense Mechanism.

(15)

3. Give scientific reasons :—

(a) Man cannot live in isolation permanantly.

(b) A Nurse must be weladjusted person.

(c) Body and mind are to sides of coin.

(d) Internal conflict is difficult to resolve.

(e) Frustration affect on productivity of person.

4. Answers the following questions :—

(a) Define Memory

(03)

(b) Write the types of memory

(05)

(c) Write short term memory

(03)

(d) Write the Methods to improve memory.

(04)

OR

(a) Define mental Health

(03)

(b) Write the characteristics of mentally healthy person

(05)

(c) Define Learning

(05)

(d) Write the factors Influencing on Learning

(05)

5. Answers the following questions :—

(a) Define Family

(02)

(b) Write the characteristics of family

(03)

(c) Write the functions of family

(05)

(d) Write the dis-advantages of Neuclear family.

(05)

OR

(a) What is a child labour ?

(02)

(b) Write the problem of child labour.

(03)

(c) Write the existing laws to prevent child labour.

(05)

(d) How will you Rehabilitate the child labour?

(05)

महाराष्ट्र परिचर्या परिषद, मुंबई
सुधारित जनरल नर्सिंग आणि मिडवायफरी
प्रथम वर्ष परीक्षा (नवीन अभ्यासक्रम) पेपर-२
बिहेरियल सायन्स

(मानसशास्त्र व समाज शास्त्रसहित)

बुधवार, दिनांक ३ जून २०१५

[वेळ : सकाळी १०-०० ते दुपारी १-०० वाजेपर्यंत]

(एकूण गुण - ७५)

१. उमेदवाराने तिचा / त्याचा आसन क्रमांक इंग्रजीमध्ये लिहावा.
२. मराठी भाषेतील भाषांतरातील अडचणींसाठी इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका अंतिम राहिल.
३. प्रत्येक प्रश्न नवीन पानावर लिहावा.

गुण

१. (अ) योग्य शब्द निवडून वाक्य पूर्ण करा :—

(०५)

पेपर १ (१) ..... हा भारताचा मुख्य व्यवसाय आहे.

(अ) कुक्कुटपालन (ब) मासेमारी

(क) विणकाम (ड) शेती.

(२) सामाजिक नियंत्रणासाठी ..... हे महत्वाचे आहे.

(अ) धर्म (ब) एकता

(क) दंगल (ड) राखीव.

(३) ..... पैकी एक जैविक गरज नाही.

(अ) तहान (ब) श्वसन

(क) भूक (ड) स्वः अस्तीत्वाची जाणीव.

पेपर २ (४) अध्ययनाचे नियम ..... दिले.

(अ) विनेट (ब) थॉर्नडाईक

(क) सिग्मन फ्रॉईड (ड) सायमन.

(५) ..... ची क्षमता हा माणसाचा महत्वाचा स्वभावगुण आहे.

(अ) शिकणे व समजणे (ब) वाढ होणे

(क) झगडा करणे (ड) स्थलांतर करणे.

(ब) खालील योग्य जोड्या जुळवा :—

(०५)

‘ अ ’ गट

‘ ब ’ गट

(१) समाजशास्त्राचे जनक

(अ) बाल कारागृह

(२) कुटुंब

(ब) ज्ञानशक्ती प्रक्रिया

(३) बाल-गुन्हेगारी

(क) भारतीय समाज

(४) विचार प्रक्रिया

(ड) ऑगस्ट कॉम्ते

(५) संस्कृती

(इ) सामाजिकीकरण संस्था.

(क) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा :—

1. ☒ (१) परिचारिकेला रुग्णांच्या इच्छा व प्रेरणा जाणून घेण्याची गरज नाही.
☒ (२) हुंडा पद्धत ही सामाजिक समस्या नाही.
☒ (३) भावना ह्या तीव्र ड्राईव्ह असतात
☒ (४) मास्लो गरजानुसार सेल्फ-इस्टीम ही मूळ गरज होय.
☒ (५) कौटुंबिक अंदाजपत्रकाकरीता इगल्सचा कायदा आधारभूत धरतात.

2. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :—

- (अ) सवयी
 (ब) कौटुंबिक अर्थसंकल्प
 (क) व्यक्तिमत्त्व
 (ड) स्व-संरक्षण यंत्रणा.

3. शास्त्रीय कारणे लिहा :—

- (अ) मनुष्य कायमचा एकटा राहू शकत नाही.
 (ब) परिचारिका ही सर्वांशी मिळतेजुळते करून घेणारी व्यक्ती हवी.
 (क) मन आणि शरीर ह्या नाण्याच्या दोन बाजू आहेत.
☒ (ड) मनोअंतर्गत संघर्ष हा सोडवण्यास अवघड असतो.
☒ (ई) वैफल्य हे व्यक्तीच्या उत्पादकतेवर परिणाम करते.

4. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :—

- (अ) स्मरणशक्ती म्हणजे काय ? (०२)
 (ब) स्मरणशक्तीचे प्रकार लिहा. (०३)
 (क) कमी कालावधीची स्मरणशक्ती. (०५)
 (ड) स्मरणशक्ती वाढविण्याच्या पद्धती लिहा. (०५)

किंवा

- (अ) मानसिक आरोग्य म्हणजे काय ? (०२)
 (ब) मानसिक आरोग्य असलेल्या व्यक्तीचे गुणधर्म लिहा. (०५)
 (क) शिकण्याची व्याख्या लिहा. (०३)
 (ड) शिकण्यावर परिणाम करणारे घटक लिहा. (०५)

5. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :—

- (अ) कुटुंबाची व्याख्या लिहा. (०२)
 (ब) कुटुंबाचे गुणधर्म लिहा. (०३)
 (क) कुटुंबाचे कार्य लिहा. (०५)
 (ड) विभक्त कुटुंबाचे तोटे लिहा. (०५)

किंवा

- (अ) बाल कामगार म्हणजे काय ? (०२)
 (ब) बाल कामगार समस्येबद्दल लिहा. (०५)
 (क) बाल कामगार थांबविण्यासाठी अस्तित्वात असलेल्या कायद्याबद्दल लिहा. (०३)
 (ड) बाल कामगारांचे पुनर्वसन कसे कराल ? ते लिहा. (०५)

MAHARASHTRA STATE BOARD OF NURSING AND PARAMEDICAL EDUCATION, MUMBAI

EXAMINATION IN GENERAL NURSING AND MIDWIFERY
FIRST YEAR

BEHAVIOURAL SCIENCE (PSYCHOLOGY & SOCIOLOGY)–PAPER-II

WEDNESDAY, 16TH FEBRUARY 2022

[TIME : 11-00 A.M. TO 2-00 P.M.]

(TOTAL MARKS — 75)

1. The Candidate must write her / his Seat Number in **ENGLISH**.
2. Please note that the question paper set in **ENGLISH** version is final for any doubt in **MARATHI** paper.

Marks

1. (a) Select the most appropriate words from the following and complete the statements :— (05)

✓ (i) Project technique is a method of assessment of .....

(a) Personality	(b) Habits
(c) Attitude	(d) Attention.

Paper II ✓ (ii) Hierarchy of basic Human needs was set up by .....

(a) Freud	(b) Maslow
(c) James Lange	(d) Macclelland

(iii) ..... is the error of perception.

(a) Illusion	(b) Emotion
(c) Learning	(d) Attitude

-(iv) Classical conditions is invented by.....

(a) James Maxims	(b) Cruze
(c) Pavlov	(d) Averill.

✓ (v) Intelligence quotient of genius individual is .....

(a) 91-110	(b) 121-140
(c) 111-120	(d) 141 & above.

- (b) Match the following :—

(05)

'A' Group

'B' Group

- (i) Attraction
- (ii) Dowry
- (iii) Hunger Drive
- (iv) Thinking
- (v) Culture

- (a) Sense Perception
- (b) Novelty
- (c) Social Problem
- (d) Indian Society
- (e) Physiological Motive.

[Turn over

(c) State **true** or **false** :—

(05)

- (i) Crowd is a primary group.
- (ii) Habits can be never changed.
- (iii) Planning helps to control emotions.
- (iv) Customs and Traditions are devices of social control.
- (v) Exogamy is the type of marriage occurs out side the caste.

2. Write short notes on (any **three**) :—

(15)

- (a) Characteristics of Mentally Healthy person
- (b) Juvenile Delinquency
- (c) Motivation
- (d) Body mind Relationship
- (e) Women Empowerment.

3. (a) Give scientific reasons (any **five**) :—

(10)

- (i) Defence mechanism are essential for coping
- (ii) A nurse must be a well adjusted person
- (iii) Marriage gives social protection for women and children
- (iv) Control of population is very important role of nurses
- (v) Man cannot exist in isolation permanently
- (vi) Culture plays important role in Civilization.

(b) Define the following terms (any **five**) :—

(05)

- (i) Habit
- (ii) Motivation
- (iii) Attitude
- (iv) Mental Health
- (v) Physiological Drive
- (vi) Emotion.

4. Answer the following :—

- (a) Define learning (02)
- (b) Explain the types of Learning. (06)
- (c) Describe the laws of Learning. (07)

OR

Answer the following :—

- (a) List the health problems in urban community (03)
- (b) Write the difference between Urban Community and Rural Community (05)
- (c) Write the Characteristics of Society (03)
- (d) Write the cause of Prostitution. (04)

5. Answer the following questions :—

- (a) Define Psychology (02)
- (b) Describe nature and scope of Psychology Assessment. (04)
- (c) Describe the methods in Psychology. (04)
- (d) Explain the general importance of psychology. Why should nurse study it? (05)

Mark

(05)

357

3

महाराष्ट्र राज्य शुश्रूक्षा व परावैद्यक शिक्षण मंडळ, मुंबई
जनरल नर्सिंग आणि मिडवायफरी परीक्षा

प्रथम वर्ष

बिन्हेरियल सायन्स (मानसशास्त्र व समाजशास्त्र)—पेपर-२

बुधवार, दिनांक १६ फेब्रुवारी २०२२

[वेळ : सकाळी ११-०० ते दुपारी २-०० वाजेपर्यंत]

(एकूण गुण — ७५)

१. उमेदवाराने तिचा / त्याचा आसन क्रमांक इंग्रजीमध्ये लिहावा.

२. मराठी भाषेतील भाषांतरातील अडचणींसाठी इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका अंतिम राहिल.

गुण

१. (अ) योग्य शब्द निवडून वाक्य पूर्ण करा :-

(०५)

(१) प्रोजेक्ट पद्धत (प्रकल्प तंत्र) ..... चे मूल्यांकन करण्याची पद्धत आहे.

(अ) व्यक्तिमत्त्व

(ब) सवयी

(क) दृष्टीकोन

(ड) सावधानता.

(२) मानवाच्या मूलभूत गरजांची क्रमवारी ..... यांनी स्थापन केली.

(अ) फ्रायड

(ब) मासलो

(क) जेम्स लंग

(ड) मॅकलन्ड

(३) ..... ही आकलनाची त्रुटी आहे.

(अ) भ्रम

(ब) भावना

(क) सराव

(ड) दृष्टीकोन

(४) क्लासिकल कंडीशनिंगचा शोध ..... यांनी लावला आहे.

(अ) जेम्स मॅक्सिम

(ब) क्रुझ

(क) पॅव्लॉव

(ड) ॲवरिल

(५) प्रतिभासंपन्न व्यक्तिमत्त्वाचा बुध्दांक ..... हा आहे.

(अ) ९१-११०

(ब) १२१-१४०

(क) १११-१२०

(ड) १४१ व यापुढे

(ब) योग्य जोड्या जुळवा :-

(०५)

‘अ’ गट

‘ब’ गट

(१) आकर्षण

(अ) इंद्रियाची जाणीव

(२) हुंडा पद्धत

(ब) विविधता

(३) भुकेची इच्छा

(क) सामाजिक समस्या

(४) विचार करणे

(ड) भारतीय समाज

(५) संस्कृती

(इ) शारीरिक प्रेरणा

[उलटून पहा]

(क) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा :-

(०५)

(१) गर्दी हा प्राथमिक सनूह आहे.

(२) सवयी कधीच बदलता येत नाही.

(३) भावनेवर नियंत्रण करण्यासाठी नियोजनाची मदत होते.

(४) रुढी व परंपरा ही सामाजिक नियंत्रणाची साधने आहेत.

(५) असगोत्र विवाहपद्धत हा जातीबाहेर लग्न करणे हा प्रकार आहे.

२. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :-

(१५)

(अ) मानसिकदृष्ट्या निरोगी असलेल्या व्यक्तीचे गुणधर्म

(ब) बालगुन्हेगारी

(क) प्रेरणा

(ड) शरीर व मन परस्पर संबंध

(इ) महिला सक्षमीकरण

३. (अ) खालील विधानांची शास्त्रीय कारणे लिहा (कोणतेही पाच) :-

(१०)

(१) डिफेन्स मेकॅनिझम हे सामना करण्यासाठी आवश्यक आहे.

(२) परिचारिकेने सर्वांना समजून घेणे आवश्यक आहे.

(३) लग्न हे महिला व मुलांसाठी सामाजिक संरक्षण देते.

(४) लोकसंख्येच्या नियंत्रणासाठी परिचारिकांची अत्यंत महत्वाची भूमिका आहे.

(५) मनुष्य कायमचा एकाकी राहू शकत नाही.

(६) सभ्यतेसाठी संस्कृतीची महत्वाची भूमिका आहे.

(ब) व्याख्या लिहा (कोणत्याही पाच) :-

(०५)

(१) सवयी

(४) मानसिक आरोग्य

(२) प्रेरणा

(५) शारीरिक गरजा

(३) दृष्टीकोन

(६) भावना

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-

(अ) अध्ययनाची व्याख्या लिहा.

(०२)

(ब) अध्ययनाचे प्रकार स्पष्ट लिहा.

(०६)

(क) अध्ययनाचे नियमाचे प्रकार स्पष्ट लिहा.

(०७)

किंवा

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-

(अ) शहरी वसाहतीमधील आरोग्याच्या समस्यांची यादी करा.

(०३)

(ब) शहरी वसाहत व ग्रामीण वसाहत फरक लिहा.

(०५)

(क) समाजाची वैशिष्ट्ये लिहा.

(०३)

(ड) वेश्या व्यवसायाची कारणे लिहा.

(०४)

५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-

(अ) मानसशास्त्राची व्याख्या लिहा.

(०२)

(ब) मानसशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती लिहा.

(०४)

(क) मानसशास्त्र तपासणीच्या पद्धती लिहा.

(०४)

(ड) मानसशास्त्रातील सर्वसाधारण महत्त्व व परिचारिकांना मानसशास्त्र शिकणे का गरजेचे आहे ?

(०५)

N

2. Write short notes (any **three**) :

- (a) Joint Family.
- (b) Planned Parenthood.
- (c) Personality.
- (d) Development of accurate observation skill.
- (e) Women's empowerment.

3. Give Scientific Reasons (any **five**) :

- (a) Conflict within a person is more dangerous than conflict between two persons.
- (b) Why do we forget in day to day life ?
- ✓(c) Study of psychology is very useful in nursing.
- ✓(d) Defence mechanisms are safety values of human life.
- ✓(e) Emotions play an important role in human life.
- (f) Sociology is science.

4. Answer the following questions :

- (a) List the causes of drug addiction. (3)
- (b) What are the social problems of India ? (5)
- ✓(c) Write the most commonly used drugs for addiction in India. (2)
- ✓(d) Write the preventive measures of drugs addiction. (5)

OR

- (a) Define stress. (2)
- (b) List the physical and physiological effects of stress. (4)
- (c) What are the constructive effects of stress ? (4)
- (d) Write the factors involved in coping with the stress. (5)

5. Answer the following questions :

- (a) Define family. (1)
- (b) Write the characteristics of nuclear family. (3)
- (c) Write the disadvantages of joint family. (3)
- (d) What are the basic needs of the family ? (3)
- (e) Write the functions of family as social institution. (5)

OR

- (a) What is Habit ? (2)
- (b) Write the basis of habit formation. (4)
- (c) What are the types of habits ? (4)
- (d) Explain the breaking of bad habits. (5)

3 तास
सूचना :

(1) (अ) ये

जनरल नर्सिंग आणि मिडवायफरी परीक्षा
प्रथम वर्ष
बिहेवीयरल सायन्सेस (पेपर - २)
(इनक्लूडींग सायकॉलॉजी आणि सोशयलॉजी)

तास

एकूण गुण : 75

ना : १) उमेदवाराने तीचा/त्याचा आसन क्रमांक इंग्रजीमध्ये लिहावा.
२) मराठी भाषेतील भाषांतरातील अडचणींसाठी इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका अंतिम राहिल.

गुण
(५)

(#) योग्य तो पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :

ms.

(१) क्लासिकल कंडीशनिंगचा शोध _____ यांनी लावला आहे.

- (अ) जेम्स मॅक्सीमस (ब) पॅव्लॉव
(क) क्रुझ (ड) अँवरील

(२) सायको-अॅनालायटीक थेअरी यानी मांडली

- (अ) डॉ. भाटीया (ब) सिगमंड फ्राईड
(क) डॉ. कुमारीया (ड) डॉ. जेम्स

(३) प्रतिभासंपन्न व्यक्तिमत्वाचा बुद्ध्यांक _____ हा आहे.

- (अ) ९९ ते ११० (ब) १२१ ते १४०
(क) १११ ते १२० (ड) १४१ व यापूढे

(3)

(5)

2)

7)

(४) अनुकरण व सहानुभूती ही _____ प्रेरणा आहे.

- (अ) शारीरिक (ब) मानसिक
(क) सामाजिक (ड) आत्मिक

(५) आपल्याला न आवडणाऱ्या आणि दुःखादायक घटना विसरणे ही _____ मानसिक प्रक्रिया आहे.

- (अ) आयडेंटिफिकेशन (ब) मोबदला
(क) दडपशाही (ड) दिवसा स्वप्न पाहणे

(५)

(ब) जोड्या लावा :

गट 'अ'

गट 'ब'

- (१) गरजांची प्रधानता
(२) हुंडा
(३) स्त्री भ्रूणहत्या
(४) मानसशास्त्राचे जनक
(५) सरपंच

- (अ) ग्रॉमपंचायत
(ब) विलियम विड्थ
(क) अब्राहम माॅस्लो
(ड) सामाजिक समस्या
(इ) स्त्री पुरुष लिंग प्रमाण असमानता

(क) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा :

(५)

- (१) अवधान व परसेप्शन या दोन मानसिक कार्यपद्धती कार्य करताना एकमेकींशी संबंधित असल्या तरी त्या स्वतंत्र आहेत.
(२) रूढी व परंपरा ही सामाजिक नियंत्रणाची साधने आहेत.
(३) ज्युवेनाईल डेलिक्वीनसी ही सामाजिक समस्या नाही.
(४) मुलाखत ही सर्वसाधारण पद्धत व्यक्तिमत्त्व ओळखण्यासाठी आहे.
(५) द्वितीय गट हे आकाराने लहान असतात.

२. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :

(१५)

- (अ) संयुक्त कुटुंब
- (ब) नियोजित पालकत्व
- (क) व्यक्तिमत्त्व.
- (ड) अचूक निरीक्षणाची कला विकसित करणे.
- (इ) महिला सशक्तीकरण.

३. शास्त्रीय कारणे लिहा (कोणतेही पाच) :

(१५)

- (अ) दोन व्यक्तिमधील संघर्षपेक्षा व्यक्तीच्या स्वतःहा मधील संघर्ष हा जास्त धोकादायक असतो.
- (ब) दैनंदिन जीवनाला आपण विसरण्याची क्रिया का करतो ?
- (क) मानसशास्त्राचा अभ्यास हा परिचर्यासाठी खूप महत्वाचा आहे.
- (ड) मानवी आयुष्यामध्ये स्वसंरक्षण यंत्रणाना सुरक्षिततेच्या दृष्टीने फार महत्त्व आहे.
- (इ) मानवी जीवनात भावनांची भूमिका महत्वाची आहे.
- (फ) समाजशास्त्र हे एक शास्त्र आहे.

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (अ) ड्रॅग अँडीक्शनची कारणे कोणती ते लिहा. (३)
- (ब) भारतातील सामाजिक समस्या कोणत्या ते लिहा. (५)
- (क) भारतामध्ये नशा आणण्यासाठी कोणत्या प्रकारची औषधे समान्यतह वापरली जातात ते लिहा. (२)
- (ड) व्यक्ति नशा आणणाऱ्या औषधांच्या आहारी जाऊ नये म्हणून कोणते प्रतिबंधक उपाय कराल ते लिहा. (५)

किंवा

- (अ) ताणतनाव म्हणजे काय ? (२)
- (ब) शारीरिक आणि शरीर कार्य निगडीत ताणतनावची यादी करा. (४)
- (क) ताणतनावचे उपयुक्त परिणाम काय आहेत ? (४)
- (ड) ताणतनावावर मात करण्यासाठी संबंधित असणारे घटक लिहा. (५)

५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (अ) कुटुंबाची व्याख्या लिहा. (१)
- (ब) विभक्त कुटुंब पद्धतीचे वैशिष्ट्ये लिहा. (३)
- (क) एकत्र कुटुंब पद्धतीचे तोटे लिहा. (३)
- (ड) कुटुंबाच्या प्राथमिक गरजा लिहा. (३)
- (इ) सामाजिक संस्था म्हणून कुटुंबाची कार्ये लिहा. (५)

किंवा

- (अ) संवयी म्हणजे काय ? (२)
- (ब) संवयी पडण्याचे आधार काय ते लिहा. (४)
- (क) संवयी किती प्रकारच्या आहेत ? (४)
- (ड) वाईट संवयी कश्या सोडवाल ? (५)

MAHARASHTRA NURSING COUNCIL, MUMBAI

EXAMINATION IN GENERAL NURSING AND
MIDWIFERY FIRST YEAR

BEHAVIOURAL SCIENCES—PAPER-II

(Including Psychology and Sociology)

WEDNESDAY, 2ND AUGUST 2017

[TIME : 9-00 A.M. TO 12-00 NOON]

(TOTAL MARKS — 75)

-
1. The Candidate must write her/his Seat Number in **ENGLISH**.
  2. Please note that the question paper-set in **ENGLISH** version is final for any doubt in **MARATHI** Paper.
-

Marks

1. (a) Select the most appropriate words from the following and complete the statement :— (05)

(i) Giving meaning to sensation is called as .....

- (a) Attention (b) Perception
(c) Concentration (d) Emotion

(ii) Psycho-analytic theory is developed by .....

- (a) Sigmand Freud (b) Dr. Bhatiya
(c) Dr. Kumariya (d) Dr. James

(iii) Two or more persons indirect or direct contact is known as .....

- (a) Society (b) Marriage
(c) Social group (d) Association

(iv) Unacceptable desire or activities are redirected into socially desirable channel by .....

- (a) Identification (b) Repression
(c) Sublimation (d) Substitution

(v) Marriage within the group is .....

- (a) Exagamy (b) Monogamy
(c) Polygamy (d) Endogamy

- (b) Match the following :— (05)

'A' Section**'B' Section**

(i) Social problem	(a) Man-power
(ii) Creative thinking	(b) Dowary
(iii) Illusion	(c) Playing an instrument
(iv) Father of Sociology	(d) Perception error
(v) Natural resources	(e) August comte

[Turn over]

(05)

(c) State **true** or **false** :—

- (i) According to Maslow self actualization is primary.
- (ii) Crowd is primary group.
- (iii) Juvenile delinquency is not a social problem.
- (iv) Habit can never be changed.
- (v) Social control is necessary for social order.

(15)

2. Write short notes (any **three**) :—

- (a) Importance of Psychology in nursing.
- (b) Importance of Sociology in nursing.
- (c) Body-mind-Relationship.
- (d) Characteristic of mentally healthy person.
- (e) Joint family.

(15)

3. Give Scientific Reasons :—

- (a) Accurate observation is important for nurses.
- (b) Frustration is necessary for growing up
- (c) Conflict within person is dangerous.
- (d) Family is a basic unit of society.
- (e) Learning means trial and error.

4. Answer the following questions :—

- (a) What are the habit ?
- (b) Write the basis of habit formation.
- (c) What are the types of habit ?
- (d) Write the steps of the breaking of bad habit.

(02)

(05)

(03)

(05)

OR

- (a) Define personality.
- (b) List the types of personality.
- (c) What are factors influencing personality ?
- (d) Write the method of assessment of personality.

(02)

(03)

(05)

(05)

5. Answer the following questions :—

- (a) Define family.
- (b) Write functions of family.
- (c) Write characteristic of family.
- (d) Write the disadvantages of nuclear family.

(02)

(05)

(04)

(04)

OR

- (a) List the causes of drug addiction.
- (b) Write the most commonly drugs uses for addiction in India.
- (c) Write the preventive measure of drug addiction.
- (d) Write the social problem of India.

(02)

(03)

(05)

(05)

महाराष्ट्र परिचर्या परिषद, मुंबई

जनरल नर्सिंग आणि मिडवाइफरी परीक्षा

प्रथम वर्ष

विकेरेरियल सायन्स-पेपर-२

(मानसशास्त्र व समाजशास्त्रसहित)

कुपवार, दिनांक २ ऑगस्ट २०१७

[वेळ : सकाळी ९-०० ते दुपारी १२-०० वाजेपर्यंत]

(एकूण गुण — ७५)

१. उभेदयाराने तिया / त्याच्या आरान क्रमांक इंग्रजीमध्य लिहावा.

२. मराठी भाषेतील भाषांतरातील अडवणीसाठी इंग्रजी भाषेतील प्रश्नपत्रिका अंतिम राहील.

गुण

१. (अ) योग्य शब्द निवडून वाक्य पूर्ण करा :—

(०५)

(१) संवेदनेला अर्थ प्राप्त करून देणे याला..... असे म्हणतात.

(अ) अयधान (ब) आकलन

(क) एकाग्रता (ड) भावना

(२) सायको-ऑनालायटीक थेअरी..... यांनी मांडली.

(अ) सिगमंड फ्राईड (ब) डॉ. माटिया

(क) डॉ. कुमारिया (ड) डॉ. जेम्स

(३) दोन किया अधिक व्यक्तीच्या प्रत्यक्ष किया अप्रत्यक्ष परस्पर संबंध म्हणजे.....

(अ) समाज (ब) विवाह

(क) सामाजिक समूह (ड) संघटना

(४) अमान्य इच्छा किंवा कार्यपद्धती पूर्ण करण्याकरिता समाजमान्य मार्ग वापरला जातो यालाच..... म्हणतात.

(अ) एकरूपता (ब) दडपून टाकणे

(क) उदात्तीकरण (ड) साधनांतर (सबस्टीट्युशन)

(५) गटामध्ये/समुहामध्ये लग्न म्हणजे.....

(अ) एक्झोगॅमी (ब) मोनोगॅमी

(क) पॉलीगॅमी (ड) एन्डोगॅमी

(ब) योग्य जोड्या जुळवा :—

(०५)

‘अ’ गट

‘ब’ गट

(१) सामाजिक समस्या

(अ) मनुष्यबळ

(२) उत्पादनशील विचार

(ब) हुंडा पद्धती

(३) इलुशन

(क) एखादे वाद्य वाजविणे

(४) समाजशास्त्राचे-जनक

(ड) चुकीचे निरीक्षण

(५) नैसर्गिक स्रोत

(इ) ऑगस्ट कॉम्पे.

[उलटून पहा]

(क) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा :-

(०५)

- (१) मेंढरो यांच्या मसलानुसार आपमवाक्यविकरण ही प्राथमिक त्रेण आहे.
- (२) गर्दी हा प्राथमिक समूह असतो.
- (३) बालगुन्हेगारी ही सामाजिक समस्या नाही.
- (४) सवयी कधीही बदलता येत नाहीत.
- (५) सामाजिक सुव्यवस्थेसाठी सामाजिक नियंत्रण आवश्यक असते.

२. टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) :-

(१५)

- (अ) परिचर्येमध्ये मानसशास्त्राचे महत्त्व.
- (ब) परिचर्येमध्ये समाजशास्त्राचे महत्त्व.
- (क) शरीर आणि मन यांच्यामधील परस्पर संबंध.
- (ड) मानसिकदृष्ट्या आरोग्यपूर्ण व्यक्तीचे गुणधर्म.
- (इ) संयुक्त कुटुंब पद्धती.

३. शास्त्रीय कारणे लिहा :-

(१५)

- (अ) परिचारिकांना अचूक निरीक्षण महत्त्वाचे आहे.
- (ब) विकासासाठी वैफल्यग्रसता आवश्यक आहे.
- (क) व्यक्तीच्या मनातील संघर्ष धातक असतो.
- (ड) कुटुंब हे समाजातील मूलभूत युनिट आहे.
- (इ) शिक्षण म्हणजे ट्रायल व एरर (चूक आणि शिका) आहे.

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-

(०२)

- (अ) सवयी म्हणजे काय ?
- (ब) सवयी पडण्याचे आधार काय ते लिहा.
- (क) सवयी किती प्रकारच्या आहेत ?
- (ड) वॉईट सवयी कशा सोडवाल ? त्याच्या पायऱ्या लिहा.

(०५)

(०३)

(०५)

किंवा

- (अ) व्यक्तिमत्त्वाची व्याख्या लिहा.
- (ब) व्यक्तिमत्त्वाच्या विविध प्रकारांची यादी लिहा.
- (क) व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी आवश्यक असे महत्त्वाचे घटक लिहा.
- (ड) व्यक्तिमत्त्व तपासणीच्या पद्धती लिहा.

(०२)

(०३)

(०५)

(०५)

५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-

(०२)

- (अ) कुटुंबाची व्याख्या लिहा.
- (ब) कुटुंबाची कार्ये लिहा.
- (क) कुटुंबाची गुणधर्म/वैशिष्ट्ये लिहा.
- (ड) विभक्त कुटुंब पद्धतीचे तोटे लिहा.

(०५)

(०४)

(०४)

किंवा

- (अ) ड्रग अॅडिक्शनच्या आहारी जाण्याचे कारणे लिहा.
- (ब) नशेकरिता भारतात सामान्यतः कोणत्या औषधाचा वापर केला जातो.
- (क) एखादी व्यक्ती नशेच्या आहारी जाऊ नये म्हणून कोणते प्रतिबंधक उपाय कराल ते सविस्तर लिहा.
- (ड) भारतातील सामाजिक समस्या कोणत्या ते लिहा.

(०२)

(०३)

(०५)

(०५)